

ГЕОПАТОГЕННІ ЗОНИ НА ТЕРИТОРІЇ КАРПАТСЬКОГО ТУРИСТИЧНОГО РЕГІОНУ

У статті досліджено напрацювання науковців стосовно методики виявлення і спостереження ділянок планети з аномальними умовами існування живих істот, які називають геопатогенними зонами (ГПЗ).

Ключові слова: геопатогенні зони, геомагнетизм, гравітація, радіація, поле, здоров'я.

Ю. Лабий, І. Мердух. Геопатогенные зоны на территории Карпатского туристического региона. В статье исследованы наработки ученых относительно методики выявления и наблюдения участков планеты с аномальными условиями существования живых существ, которые называют геопатогенными зонами (ГПЗ).

Ключевые слова: геопатогенные зоны, геомагнетизм, гравитация, радиация, поле, здоровья.

Y. Labiy, I. Merdukh. Location geopathic zones in the Carpathian tourist region. The article examines developments scientists regarding methods of detection and observation of the planet with abnormal conditions of existence of creatures, called geopathogenic zones (GPZ).

Key words: geopathic zone, geomagnetism, gravity, radiation, the field of health.

Мета: ознайомити вчителів загальноосвітніх навчальних закладів із сучасними тенденціями розвитку медичної геології, особливостями впливу на організм людини навколишнього середовища для покращення реалізації здоров'язберігальних технологій у навчально-виховному процесі.

Завданням загальноосвітніх шкіл є не тільки надання учням знань, потрібних для вирішення проблем, що висуватиме життя, а й забезпечення комфортних умов для навчання та розвитку, упровадження в навчально-виховний процес здоров'язберігальних технологій.

Трудова діяльність більшості людей на Прикарпатті буде пов'язана з розвитком туризму як перспективного напря-

му розвитку народного господарства нашого краю. Не виключено, що окремі випускники шкіл без подальшої кваліфікації у навчальних закладах увійдуть у виробничу сферу. Рациональна експлуатація рекреаційних ресурсів Карпатської нафтогазоносною провінції визначатиметься новітніми досягненнями науки, про які вчителів та учнів треба інформувати.

В останні десятиліття планомірно ведеться моніторинг Карпатського регіону [1, 2]. Увагу вчених привернула проблема впливу на процеси життя геологічної будови планети. Спостереження і досліді дозволили виявити ряд закономірностей, які дадуть можливість опрацювати унікальні послуги туристам і мешканцям гір. Зростання потоків подорожуючих сприятиме збільшенню доходів держави і підняттю матеріального рівня населення. У творчу працю бажано залучати підростаюче покоління, яке водночас треба зацікавити існуючою перспективою.

Одним з актуальних набутків науковців є методика виявлення і спостереження ділянок планети з аномальними умовами існування живих істот, які називають геопатогенними зонами (далі – ГПЗ). Наводимо коротку інформацію щодо ГПЗ та перспектив застосування наукових досягнень для розвитку туризму в Карпатах.

З давніх часів люди знають про існування на Землі місцевостей, де часто відбуваються надзвичайні події. Відомим прикладом є Бермудський трикутник, де прослідковувались дивовижні явища. Спостереження найчастіше пояснювали збігом обставин або містикию. Менш значними для пересічних людей є незначні за площею ділянки поверхні планети, де часто трапляються малозрозумілі явища: ліси, у яких блукають відвідувачі; ділянки автодоріг, на яких часто відбувається зіткнення автомобілів; будинки, де мешканці набувають хвороб або сваряться між собою; водоймища, де часто трапляються нещасні випадки тощо. Спостереження привертати увагу науковців. Домінує переконання, що в основі всіх подій, пов'язаних з живими істотами, знаходяться

геологічні процеси в надрах Землі [8].

Уява про тісний контакт між геологічною будовою планети і процесами життя на її поверхні дозволяють зрозуміти багато закономірностей, які іншими гіпотезами не пояснюються. Наприклад, чому науковий потенціал різних груп населення дуже відрізняється або при однакових умовах розвитку в різних ділянках планети ботанічний склад рослин своєрідний та інше. Динаміка змін геологічних структур відбувається повільніше порівняно з можливістю живих істот адаптуватись до перетворень, тому вивчення мікробіологів, ботаніків, медиків дозволили робити висновки щодо розвитку біосфери, не розуміючи причин явищ, що спостерігаються. Аналогічні закономірності розвитку науки не нові. Із стародавніх часів люди користувались діяльністю мікроорганізмів – бродіння, гниття, скисання, і тільки порівняно недавно дізнались про існування істот, які спричиняють ці процеси.

Учені розкрили зв'язок між хімічним складом неоднорідної планети, її будовою та процесами життя [6]. Матеріал для побудови організму черпають із ґрунтів через харчові ланцюги, а геофізичні поля, створені Землею та космічними об'єктами, впливають на біохімічні перетворення. Істотну дію на життєдіяльність організмів проявляють гравітаційне, геомагнітне та електромагнітне поля. Гравітаційне поле (тяжіння) обумовлене взаємним притягуванням тіл. Падіння предметів відбувається з прискоренням $9,78 \text{ м/с}^2$ і спрямоване до центру планети. У різних ділянках Землі сила тяжіння за напрямом дії і величиною мінлива, але відхилення від пересічного значення дуже мале. Земний магнетизм обумовлений дією постійних джерел, розміщених у надрах Землі, та зовнішніх мінливих джерел, що знаходяться в магнітосфері та іоносфері. Кожна ділянка планети характеризується своїми закономірностями існування і змін геомагнетизму. Електромагнітні випромінювання генеруються на планеті, а також поступають із космічного простору. Для процесів життя особливе значення мають промені Сонця – видиме світло, теплові та ультрафіолетові промені. Розвиток

радіо, телефонів і телебачення призвів до генерування людьми електромагнітних коливань із довжиною хвиль, більших за інфрачервоні.

Установлено, що ГПЗ проявляють, головним чином, негативну дію на здоров'я людей, але в окремих випадках вони приносять і лікувальний ефект. Площа зон коливається в широких межах від кількох квадратних метрів до багатьох кілометрів квадратних [7]. Наукові дослідження останніх десятиліть дозволяють стверджувати, що формування цих зон пов'язане з геологічними структурами в надрах планети, що спричиняють аномальні особливості геофізичних полів [12]. Разом з тим наші предки давно знали про існування територій з аномальними властивостями щодо проживання людей [9]. Для будівництва цінних споруд вони вміли виявляти такі зони, не розуміючи їхнього походження. Були фахівці – "знавці", які виявляли патогенні території [4]. При цьому користувались методами біолокації за допомогою рамки або лози. Досвід пошукової діяльності розвивав чутливість знавців

до аномальної дії середовища на людину. Ці ж фахівці виявляли руди, підземні води і навіть втікачів.

Розвиток науки і техніки в наш час дозволяє виявляти ГПЗ за допомогою приладів. Вимірюють потужність електромагнітних полів, у походженні яких істотну роль відіграють джерела, розташовані в літосфері [10]. В окремих місцевостях штучні, техногенні поля, створені людиною, накладаються на природні, унаслідок чого сумарна напруженість полів більша за природний фон. Існуючі прилади індикаторного типу виявляють аномалії напруженості й інтенсивності випромінювання на поверхні планети, у гірничих виробках, житлових будинках, виробничих приміщеннях. Складним завданням дослідників є інтерпретація результатів, отримання відповіді, з чим саме пов'язані виявлені аномалії. Характеристика зон ґрунтується на аналізі даних структурної геології, геодинамічного й морфологічного картування.

На території Карпатської нафтогазоносною провінції поширені ГПЗ. Їхні про-

яви пов'язані з елементами геологічних структур, що перебувають у динамічному стані. Науковці пояснюють ГПЗ як геологічні розломи, перетини підземних водних потоків та енергетичні мережі Землі. Сутність ГПЗ полягає в дії електромагнітних хвиль імпульсного характеру, які формуються в результаті розвантаження порід у межах зон контакту геоблоків земної кори [2]. Найсприятливішими для формування ГПЗ є тектонічні тріщини, системи різноорієнтованих розломів [11]. У геологічній структурі Карпат головною рисою є зональне розміщення основних тектонічних елементів. З півночі на південь виділяються Карпатський передовий (крайовий) прогин, Карпатська складчаста область (гірські споруди Карпат) і Закарпатський внутрішній прогин [5].

Орієнтуючись на геологічну будову регіону, максимальна частота розташування ГПЗ зосереджена в Карпатській складчастій області та приурочена до геологічних розломів (рис. 1). Менше цих зон на території Закарпатського прогину та ще менше на території, де виділяється

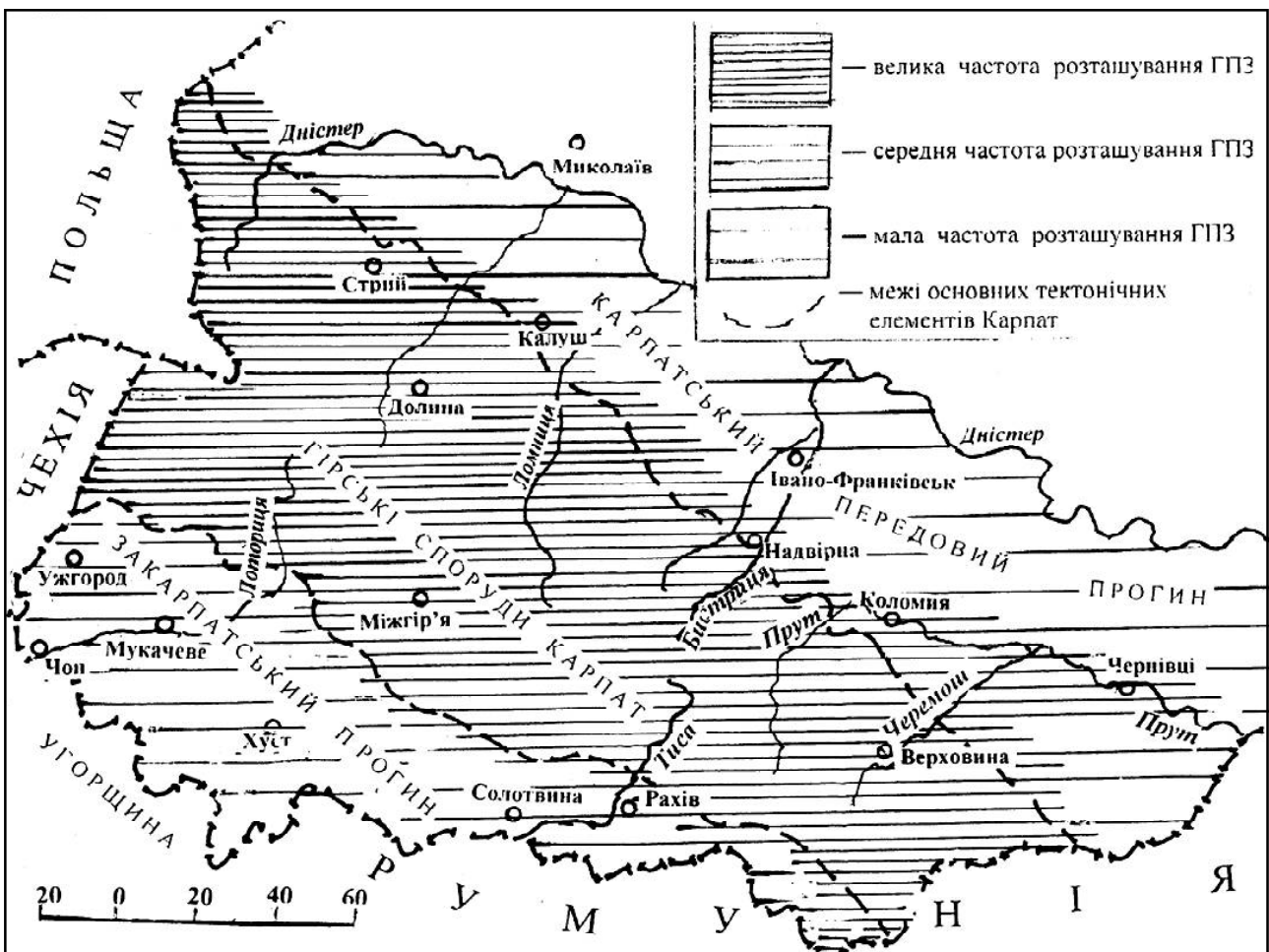

Рис 1. Частота розташування гепатогенних зон на території Карпатської нафтогазоносною провінції

ся Карпатський передовий прогин. Ці припущення підкріплюються медико-географічними спостереженнями. Географічне середовище і здоров'я населення завжди тісно пов'язані [3]. Тривале перебування людини в ГПЗ призводить до серйозних зрушень в її організмі. Термін перебування в такій зоні, що не позначається на біохімічних процесах, не визначений і пояснюється індивідуальними особливостями кожної людини, а також різновидністю впливу геологічного середовища на живі істоти.

Спостереження засвідчують, що в багатьох випадках короткочасне перебування людини в такій зоні змінює артеріальний тиск крові, частоту і форму пульсової хвилі, рухові реакції тощо. Якщо робоче місце людини або місце відпочинку розташовані в межах ГПЗ, у неї порушуються самопочуття і здоров'я. Населення, яке проживає на території, де поширені ГПЗ, періодично знаходиться в межах цих зон, і патогенна дія проявляється. Тривалість перебування мешканців без порушень здоров'я визначається частотою розташування зон, їхніми розмірами, інтенсивністю та характером дії. Тварини і рослини відчують ГПЗ. Собаки уникають перебування в таких зонах, а кішки люблять там знаходитися. Рослинний світ дає видимі прояви аномалій. Так, бегонія, кактуси, азалія добре розвиваються поза ГПЗ, а аспарегус, аралія, герань – у межах цих зон. Груша, яблуня, липа, бук, бузок негативно реагують на ГПЗ, а слива, вишня, дуб, ясен, ялина, модрина, омела, навпаки, добре розвиваються в межах цих аномалій. У хвойних дерев на територіях ГПЗ роздвоюються стволи (дихотомія). ГПЗ зустрічаються скрізь: незалежно від ландшафтів – у лісостанах, на схилах гір і полонинах, у долинах річок, містах і селах.

На території Карпатської складчастої області зареєстровано підвищену захворюваність мешканців ендемічним зобом порівняно з жителями віддалених околиць. Однією з причин виникнення хвороби є понижений вміст мікроелемента йоду в харчовому раціоні. Спостереження переконують, що існують також інші фактори середовища, які знижують резистентність людей до захворювання. Найвищий відсоток населення, вражений ендемічним зобом, зареєстрований у населених пунктах, розташованих по лінії Вишківка – Ворохта – Верховина вздовж межі складчастої області Карпат із Закар-

патським прогином, де часто зустрічаються ГПЗ.

Планомірного вивчення ГПЗ на території Карпатського регіону не проводилося. Відсутні також централізовано зібрані дані поодиноких досліджень території, що проводились при будівництві культових і лікувальних споруд та рекреаційних комплексів. Мало надій на появу в найближчий час державних коштів для вирішення назрілої проблеми. Окремі науковці також не спроможні самостійно провести такий обсяг робіт. Разом з тим спільними зусиллями вчителів та учнів шкіл, розташованих на території нашої області, можна шляхом збору інформації серед населення провести первинне виявлення зон, у яких проявляється аномальна дія середовища на населення. Такі опитування дозволять проводити подальші спостереження, залучати до наукових пошуків учителів, учнів, працівників медицини, виявляти ініціативних людей, розвивати в підростаючого покоління творче мислення, винахідливість.

Цікавість представляють не тільки місцевості, де спостерігаються негативна дія довкілля на людей, але також відхилення проявів різноманітного характеру. Нам відомі дубові насадження, які мають заспокійливу дію на відвідувачів; молодий смерековий ліс, де лікують дітей, уражених рахітом; терапевтична дія мікрокрапель водоспаду для оздоровлення легеневих хворих; відомі лісові луки, що в певні періоди вегетації їхнє повітря проявляє збуджуючу дію на прохожих тощо. У Карпатах є багато джерел з мінеральною водою, такою, що має високі смакові якості, лікувальні властивості, інтенсивну дію на самопочуття людини тощо. Є відслонення гірських порід, в околиці яких знімається втому подорожуючих, існує багато інших природних утворень, що приваблюють людей і проявляють дію на їхнє здоров'я. Просимо надсилати інформацію автору цієї публікації.

Отже, карпатський туристичний регіон перспективний для відпочинку і лікування людей. Хоча науковці звернули увагу на привабливі для подорожуючих особливості краю, історичні обставини склалися так, що природні багатства у відношенню дії середовища на людину досліджені слабо. Бракує інформації навіть щодо ресурсів мінеральних вод, лікувальних грязей, природної радіації, геомагніт-

них полів і інших добре відомих медикам засобів оздоровлення людей. Треба надіятись, що найближчим часом розбудова закладів туризму буде супроводжуватись дослідженнями дії геологічного середовища на подорожуючих. Можна очікувати, що освоєння даного регіону туризмом принесе вагомий фінансовий поступлення в бюджет України.

ЛІТЕРАТУРА

1. Адаменко О. М. Наш майбутній дім Еко Європа / Адаменко О. М. – Івано-Франківськ : Симфонія форте, 2007. – 428 с.
2. Адаменко О. М. Принципи і моделі статистичного і динамічного моніторингу Карпатського регіону / Адаменко О. М. // Геоекологія України. – К. : Манускрипт, 1993. – С. 7–21.
3. Бабенко Г. О. Біосфера, антропогенез і здоров'я / Бабенко Г. О. – Івано-Франківськ, 1999. – 202 с.
4. Баландин Р. К. Тайновидение вместо приборов? / Баландин Р. К. – М. : Знание, 1992. – 48 с.
5. Вороний Л. І. Українські Карпати : фізико-географічний нарис / Л. Вороний, М. Куниця. – К. : Радянська школа, 1966. – 168 с.
6. Вернадський В. І. Біосфера / Вернадський В. І. // Избр. соч. : в 5 т. – М. : Изд-во АН СРСР, 1960. – 422 с.
7. Вступ до медичної геології / [за ред. Г. І. Рудька, О. М. Адаменка]. – К. : Академрес, 2010. – Т. 2. – 448 с.
8. Дубров А. П. Геомагнитное поле и жизнь / Дубров А. П. – Ленинград : Гидрометеиздат, 1974. – 176 с.
9. Квятковський Г. І. Екологічна геофізика / Квятковський Г. І. – Івано-Франківськ : Галицька академія, 2007. – 112 с.
10. Перельман А. И. Изучая геохимию... (О методологии науки) / Перельман А. И. – М. : Наука, 1987. – 152 с.
11. Рудько Г. І. Моніторинг геологічного середовища Карпатського регіону (наукові та методичні аспекти) / Г. І. Рудько // Геоекологія України. – К., 1993. – С. 38–49.
12. Рудько Г. І. Зелелогія. Еколого-ресурсна безпека Землі / Г. Рудько, О. Адаменко. – К. : Академпрогрес, 2009. – 512 с.

Стаття надійшла 19.09.2012 р.